

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

LRFs rovdjurspolicy

Antagen av LRFs styrelse 2013-03-19

Sammanfattning

Rovdjursförvaltningen måste vara långsiktig, förutsägbar och rimlig för den enskilda. Rovdjurstrycket får inte i någon del av landet vara så högt att tamdjurshållning påtagligt försvåras eller omöjliggörs. Rovdjursförekomst som leder till skada och skaderisk kan inte anses som normal affärsrisk. De kostnader som skador och förebyggande av skador medför, skall fullt ut bekostas av staten. Det är inte enskilda personer och näringar som skall bekosta allmänhetens och statens ambitioner i förvaltningen av rovdjuren.

LRF är positivt till genetisk förstärkning av vargstammen enbart under förutsättning att vargförvaltningen innefattar antalsreglering och utökade möjligheter till skydds jakt.

Domstol skall inte kunna hindra verkställighet av myndighetsbeslut om brådsakande skydds jakt på stora rovdjur.

Bakgrund

Under de senaste 20 åren har rovdjursfrågorna utvecklats till ett av de hetare debatt- och problemområdena i Sverige. Särskilt populationen av varg, men även av de andra stora rovdjuren, har genomgått stora förändringar och i många fall har arterna etablerats i områden som saknat rovdjur de senaste 150 åren. Den kraftiga ökningen och spridningen av rovdjuren har medfört stora skador i framförallt fårnäringen, men även i annan djurhållning. Dessutom har förändringarna medfört stor frustration, oro och stress hos framförallt djurägare; mycket på grund av att de känner sig maktlösa och utan möjlighet att påverka sin situation. Livsföringen på landsbygden påverkas i vardagen på ett mycket påtagligt sätt.

En av de viktigaste förändringarna under dessa år är EU-inträdet. Innan dess var rovdjursförvaltningen i praktiken en nationell angelägenhet.

LRFs generella principer

De stora rovdjuren hör historiskt till Sveriges fauna, men deras ökning och spridning över större områden är ett resultat av politiska beslut. Därför är LRFs uppfattning att rovdjursförekomst som leder till skada och skaderisk inte kan anses som normal affärsrisk och att de kostnader som skador och förebyggande av skador medför, fullt ut skall bekostas av staten. Det är inte enskilda personer och näringar som skall bekosta allmänhetens och statens ambitioner i förvaltningen av rovdjuren. LRF är helt emot att andra medel än viltskadeanslaget används för bidrag till rovdjursavvisande stängsel. Kostnaden för alla skador

och alla skadeförebyggande åtgärder skall således tas från viltskadeanslaget, som måste höjas.

Rovdjursförvaltningen måste vara långsiktig, förutsägbar och rimlig för den enskilda.

Enligt LRFs uppfattning får inte rovdjurstrycket i någon del av landet vara så högt att tamdjurshållning påtagligt försvåras eller omöjliggörs.

LRFs mål för vargstammen är minsta möjliga stam, utifrån de juridiska förutsättningarna för förvaltningen.

LRF anser att genetisk förstärkning av vargstammen är en metod för att hålla en förhållandevis liten vargstam långsiktigt livskraftig. LRF är positivt till genetisk förstärkning enbart under förutsättning att vargförvaltningen innefattar antalsreglering och utökade möjligheter till skydds jakt.

Principer om ansvarsfördelning

Alla skador av de stora rovdjuren skall bekostas av staten. Allt förebyggande av skador - utöver vedertagen tillsyn och stängsling som krävs även i områden utan rovdjursförekomst - skall bekostas av staten. Allt merarbete som orsakas av skador eller risk för skador skall ersättas av staten.

Djurskyddslagens krav på djurägaren är omfattande. LRFs uppfattning om vad djurskyddslagen kräver - oavsett om djurägaren verkar inom ett område där rovdjur etablerat sig eller inte - är att djurägaren är skyldig att hålla tamdjuren instängda genom vedertagen stängsling. Det är statens ansvar att hålla rovdjuren utestängda genom att bekosta så kallade rovdjursavvisande stängsel, inklusive allt merarbete som följer av detta. Detta är omöjligt för fäbodrift, där djurhållningen bygger på fritt bete. Vad gäller fäbodrift måste staten stödja driften på andra sätt; bland annat genom löpande information om t ex vargförekomst i området och akuta åtgärder vid risk för angrepp och efter angrepp. Djurägare skall inte riskera att gå miste om ersättning för rovdjursangripna tamdjur för att de inte haft en högre beredskap än djurskyddslagens krav om vedertagen stängsling och tillsyn.

Det måste finnas väl kända, tydliga och förutsägbara rutiner på länsstyrelserna för hjälp och stöd vid angrepp och risk för angrepp. Ofta är det tidsåtgången från händelse till åtgärder i fält som avgör hur allvarligt skadorna och följderna av skadorna drabbar djurägaren. Jourpersonal som kan nå dygnet runt och så kallade akutgrupper för hjälp och rådgivning till främst tamdjursägare måste finnas på alla länsstyrelser och vara långsiktigt finansierade.

Skydds jakt på stora rovdjur skall genomföras och bekostas av staten - i likhet med vad som sker i stor del av renskötselområdet - om inte markägaren själv vill bedriva skydds jakt. Det innebär att lokala jägare kan anlitas, men på länsstyrelsens ansvar och uppdrag.

Målkonflikter i miljömålen

Det är ofta djur på naturbetesmarker som utsätts för rovdjursangrepp. Det leder till att beten med höga naturvärden inte betas, vilket minskar den biologiska mångfalden. Miljömålet om bibehållen eller utökad areal naturbeten kommer i konflikt med miljömål om ökning av antalet stora rovdjur. Våra naturbetesmarkers biologiska mångfald är unik för Sverige och antalet arter per ytenhet är jämförbar med tropisk regnskog. Rovdjursförekomsten i Sverige är däremot inte unik. De stora rovdjuren finns i stora stammar i många andra länder. Naturbetenas mångfald bör därför prioriteras när de båda miljömålen motverkar varandra.

Antalsreglerande jakt

Rovdjursförvaltning måste innefatta antalsreglerande jakt för alla rovdjur. Detta är viktigt, inte minst med tanke på det samlade rovdjurstrycket. Liksom vad som nu råder för björn skall antalsreglerande jakt vara den normala förvaltningssituationen; avdramatiserad och rutinmässig. Stora rovdjur, oavsett art, ska regleras så att skadenivån blir acceptabel. Antalsreglerande jakt minskar behovet av skydds jakt.

Skydds jakt

För LRFs medlemmar är det viktigaste på kort sikt att tillstånd till skydds jakt på stora rovdjur medges utan tidsspillan; generöst och utan försvårande villkor från länsstyrelse eller Naturvårdsverket. En liberaliserad hantering av skydds jakten är ett första villkor för att föra rovdjursfrågan framåt. Utan det kommer aldrig landsbygdens folk och näringar att kunna känna förtroende för myndigheter och rovdjurspolitik.

LRF tar kategoriskt avstånd från all illegal jakt. Illegal jakt motverkar möjligheter till legal, klok förvaltning och reglering av de stora rovdjuren.

Hotbild

Under senare år har motsättningarna i rovdjursfrågan - och särskilt när det gäller varg - ökat dramatiskt. Oavsett ståndpunkt hotas och trakasseras nu människor som tar ställning i rovdjursfrågor. Även djurägare som ansöker om skydds jakt blir hotade och "uthängda" på internet. LRF accepterar inte detta. Debatten måste sansas och de som hotar och trakasserar måste lagföras. Oavsett var hoten kommer ifrån, på vilket sätt de framförs och sprids måste polis och åklagare agera så att rättssamhället består.

Vad orsakade skadan?

När tamdjur dödats, skadats eller saknas efter ett förmodat rovdjursangrepp skall det av länsstyrelsen fastställas vilket stort rovdjur som orsakat skadan. Om detta inte går att fastställa kan ersättning utebli även om något av de stora rovdjuren varit på platsen. Enligt LRFs uppfattning är detta orimligt. Ersättning bör även utgå i de fall det inte går att fastställa orsak, men där det konstaterats att något av de stora rovdjuren varit på platsen. En sådan rutin skulle öka systemets legitimitet och skapa förtroende för länsstyrelsen.

Rättssäkerhet

Rättstillämpningen i rovdjursförvaltningen och rättslig prövning av myndigheters förvaltningsbeslut måste utgå från att beslut om antalsreglerande jakt eller skyddsjakt är fattade därför att det finns brådskande problem att motverka och skador att förhindra som rör enskildas rätt och egendom. Därför måste regelverket vara utformat så att beslut kan verkställas omedelbart, utan hinder av att beslut överklagas. Domstol skall inte kunna hindra verkställighet av myndighetsbeslut om brådskande skyddsjakt på stora rovdjur.

Länsstyrelsens beslut om ersättning för rovdjursskador får inte överklagas. Rovdjursangreppen omfattar i vissa fall många tamdjur och merarbetet efter angrepp blir betydande. Ersättningsbeloppen kan då bli relativt höga. Därmed är det orimligt att länsstyrelsens beslut inte får överklagas. Bestämmelsen måste ändras så att besluten får överklagas.